

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Видавничий дім Дмитра Бураго

Наукове видання

«МОВА І КУЛЬТУРА»

Випуск 19

Том IV (184)

Київ
2017

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Издательский дом Дмитрия Бурого

Научное издание

«ЯЗЫК И КУЛЬТУРА»

Выпуск 19

Том IV (184)

Киев

2017

М 74 **МОВА І КУЛЬТУРА**. (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. – Вип. 19. – Т. IV (184). – 464 с.

Наукове видання «Мова і культура» засноване у 1992 році

Видання зареєстроване Міністерством юстиції України.
Свідоцтво КВ № 12056-927ПП від 4.12.2006 р.

Затверджено постановою президії ВАК України
від 18 листопада 2009 р. № 1-05/5

Засновники:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Видавничий дім Дмитра Бураго

Видається за рішенням Вченої ради Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 19.02.2007 р.

Головний редактор Д. С. Бураго

Редакційна колегія:

канд. філол. наук, доц. **П. П. Алексєєв**; д-р філол. наук, проф. **В. М. Брицин**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України **Ю. Л. Булаховська**; д-р філол. наук, проф. **О. П. Воробйова**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України, заслужений працівник ВШ України **Л. П. Іванова**; д-р філол. наук, проф. **Т. В. Клео-фастова**; д-р філол. наук, проф. д-р філол. наук, проф. **Ю. І. Корзов**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Костенко**; д-р філол. наук, проф. **О. О. Корнієнко**; д-р філол. наук, проф. **Г. Ю. Мережинська**; д-р філол. наук, проф. **А. К. Мойсієнко**; д-р філол. наук, проф. **Ю. Л. Мосенкіс**; д-р філол. наук, проф. **Н. Г. Озерова**; д-р філос. наук, проф., академік НАН України **О. С. Онищенко**; д-р пед. наук, канд. філол. наук, проф. **Г. В. Онкович**; д-р філол. наук, проф. **Т. А. Пахарєва**; д-р філол. наук, проф. **Г. Ф. Семенюк**; д-р філол. наук, проф., академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України **В. Г. Склярєнко**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Слухай**; д-р філол. наук, проф. **О. С. Снит-ко**; д-р філол. наук, проф. **Е. С. Соловей**; д-р психол. наук, проф., членкор. АПН України **Н. В. Челєпєва**.

Рахуба Т.М., канд. філол. наук, доцент
Брестський державний технічний університет, Брест

РЕЛІГІЙНІ ШУКАННЯ Л.М. ТОЛСТОГО

У статті розглядаються релігійні шукання Л.М. Толстого. Відзначається, що його суперечності пояснюються постійним зіткненням в ньому двох стихій: художньої і розумової. Головним в його пошуках, як і в сьогодишніх шуканнях інтелігенції, залишається любов до ближнього.

Ключові слова: релігійні шукання, дискусії, толстовство, Оптина пустинь, проти-рїччя Толстого, православ'я.

Rakhuba T.N., Ph.D (Linguistics)
Brest state technical university, Brest

RELIGION IN LEO TOLSTOY'S SPIRITUAL QUESTS

The article investigates L.N. Tolstoy's religious quests. It is pointed out that his contradictions are explained by the constant collision of two elements: the artistic and the rational ones. Love for one's neighbour remains the most important phenomenon in his quests, as well as in the current intelligentsia's quests.

Key words: religious quests, discussions, Tolstoyism, Optin hermitage, Tolstoy's contradictions, Orthodoxy.

УДК 27-242

Луцюк М. В., канд. філ. наук, доцент
Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

БІБЛІЙНА ТІЛЕСНІСТЬ В КОНСТЕКСТІ ДАВНЬОСХІДНИХ МІФІЧНИХ УЯВЛЕНЬ

У статті досліджується поняття людської тілесності в давньоєврейській літера-турній традиції з точки зору монотеїстичної картини світу. Аналізуються сакральні тексти ТаНаХу (за християнським віровченням – Старого Завіту) – юдейського свя-щенного писання і їх інтерпретації в християнському Новому Завіті. Розглядаються ви-хідні положення і особливості біблійної космогонії і антропogонії на фоні давньосхідної міфїчної картини світу. Дається порівняльний аналіз старозавітної і давньогрецької концепцій субстанціональної сутності людини, на яких базується сучасне розуміння ті-лесності в межах західного культурного простору.

Ключові слова: тілесність, тіло, дух, душа, космогонія, антропogонія, Давній Схід, давньоєврейська література, ТаНаХ (Старий Завіт), Новий Завіт.

© Луцюк М. В., 2017

Поняття тілесності має на сьогодні значну кількість трактувань, однак у переважній більшості вони скеровані на виокремлення в людині душевного і тілесного. Цей дуалізм з давніх часів маніфестував сутність практично всіх релігійних вчень, трансформував-шись врешті у класичне питання філософії. Проте новітня культура не так категорично трактує світ і в пошуках універсальності тілесного намагається привести різнополюс-ність понять «душа-тіло» до золотого перетину. Категорія тілесності винесена за межі анатомії і трактується як феномен живого тіла у всій сукупності психосоматичних про-явів, як людський досвід загалом, як рівень реалізації свободи і детермінізму в умовах цивілізаційного контексту [1; 2; 4; 9; 13; 17]. Таким контекстом для сучасного європейця значною мірою є християнський світогляд [5]. Тому вважаємо **актуальним** проаналізувати один з прецедентних текстів християноцентричного культурного обшчу – юдейське Священне Письмо – ТаНаХ (у християн – Старий Завіт) як джерело тілесного коду європейської культури, пошуків нею сенсу існування і стратегему еволюційного формування сучасних поведінкових стереотипів людини. **Метою** цієї статті є дослідження поняття тілесності в сакральних текстах біблійного віровчення на тлі давньосхідних літератур.

Сучасна людина (а відтак і культура) живе у стані есхатологічного передчуття, яке суттєво загострюється на помежів'ях століть і тисячоліть, оскільки актуалізує прагнення осмислити сакральний проміжок з позиції розвитку самоусвідомлення спільнотою самої себе. Двадцяте століття і друге тисячоліття свого шляху християнська цивілізація завершила з гірким відчуттям несправджених, явно завищених очікувань. Глобалізація західного світу знівелоувала етнічну окремішність до рівня туристичної екзотики, високі технології закріпили ідею homo faber. Однак революційні технології з'явилися у людства тоді, коли воно практично охолело до романтичної ідеї космічної місії, і ці технології спрямувалися майже виключно на обслуговування споживацьких потенцій, а не на кос-мічну одісею людства, яка вже на кінець ХХ століття втратила привабливість у масовій свідомості. Естетика постмодерну витіснила з культури модерністське трагічне відчуття провини і хворої совісті, замінивши її карнаваліною ідеєю чумного бенкету, трагізм-ом вседозволеності, в тому числі й естетичної. Зворотнім боком вакханалії несмаку і еклетики в культурі (у першу чергу масовій) засяяв гламур, який, врешті, маніфестував віковичну мрію обивателя: світ можна і потрібно змінювати всього лише з однією ме-тою – насичення споживацьких потреб філістера. Власне, Друга світова війна, Хіросіма, Чорнобиль, новітні геополітичні конфлікти поступово закрили проект «космічної люди-ни». Всесвітня бойня і численні регіональні війни довели, що «перемога» завжди на боці тих, хто випереджає супротивника новими, небаченими досі, технологіями демонстрації сили. Це призвело до того, що подальший прогрес у масовій свідомості почав сприйма-тися з жахом, як шлях самознищення. Світовий ринок відреагував на соціальну депресію неймовірним розмаїттям антистресового продукту, породивши шопінгову терапію, яка згодом переросла в шопінгоманію. Добродійністю стало споживацтво, і успішним є той, хто якомога більше і дорожче споживає, у тому числі культурного продукту. Розвиток комунікацій і систем зв'язку закреслив планетарний проект «особистість», бо вона не справляється з новими викликами, на зміну прийшов новий проект – глобальний мура-холюдник [7], вираженням і втіленням якого є світова інтернет-мережа. Людина сприй-мається як частина гігантського віртуального організму, де, з одного боку, індивідуальна тілесність перестала мати значення, а з іншого, для тих, хто не сховався за вигаданими

нікнеймами і не розмножив себе десятками мережевих клонів, відбулася (бодай, частково) втрата приватності. Мережа здатна моментально поглинути і розтиражувати культурний продукт, жодним чином не переймаючись його якістю і естетичним рівнем, що породило домінування профанності і непрофесіоналізму в незлічених текстах (термін текст жживається тут у широкому сенсі як культурний артефакт). Людина, вбудована в систему, не здатна протистояти ентропії, еволюціонує (якщо еволюціонує) повільно і гальмівно, стрімко розвивається лишень одинак, але особистість, яка не контролюється соціумом – все далі більше сприймається як аномалія, вона просто ризикує бути знівельованою. Тільки те має значення, що підсилене численними «лайками», кількістю відвідувань, поширень, коментарів. Статус визначає число «френдів» і відстежень сторінки продуцента культурної «гумки». Проблема авторства часто перестає взагалі розглядатися.

Тіло набуло статусу такого ж споживацького продукту: з одного боку, стало можливим перекроїти тіло під стандарти часу через споживання того, що пропонує ринок (пластична хірургія і медицина загалом, татуаж, пірсинг, мода, фітнес, дієти, косметологія тощо), щоб з іншого боку якомога дорожче можна було це саме тіло продати (шоу-бізнес, численні конкурси «міс» і «містер», комерційний спорт, секс- і порноіндустрія). Культ молодості, стандарти краси (і як інший полюс – стандарти фрікового епатажу) диктують все культурне життя сучасного суспільства: ТВ-шоу, реклама, масове мистецтво, спортивні театралізації і флеш-моби. Дослідники стверджують, що в XXI столітті ін-терес до тіла (спортивний, рекламний, порнографічний, медичний, філософський) тільки зростатиме. В соціумі поширюються і унормовуються тілесні практики, осуджувані традиційною релігійною мораллю (трансвестизм, андрогінність, трансгендер), в науці заохочуються і фінансуються нові пошуки еліксирів безсмертя, клонування [10].

Свого часу Ф. Ніцше наголошував на тому, що нові виклики повинні отримати відповідь і вигляді нового еволюційного шабля в розвитку людини [12]. Для зміни світу потрібно було змінити саму людину, надати їй свободу; прагнення ніцшеанської людини – творчість одинака, протиставленого масі, надлюдина – не в сенсі її вищості над іншими (Ніцше має мало спільного з нацистською расовою інтерпретацією *Übermensch*'а), а в сенсі заперечення всього того, що прив'язує особистість до матеріального світу. Над-людина постає як істота егоцентричного деміурга, для якої гуманізм, мораль, фізичне здоров'я перестають бути ідеалом, яка зазирає за межу, прагнучи відшукати там Бога, а не знайшовши, оголошує його мертвим. Цей процес супроводжується різким неприйняттям всього, що занурює в традицію – звідси заперечення віри, біографії, сім'ї, статі тощо – рвуться всі іманентні зв'язки. Фізичний труд починає трактуватися виключно як прокляття людини. На зміну фундаменталізму приходить релевантність у розумінні світу. Теорія Дарвіна з її трактуванням людини як складної тварини і теорія відносності Ейнштейна, яка маніфестувала зникнення матерії, викликали цілий ряд філософських рефлексій з приводу духовності і тілесності. Проблема людини в її тілесному проявленні (тіло як інструмент) стає предметом широкого кола багатьох гуманітарних дисциплін. Тілесність постає як реалізація певної культурної і семіотичної схеми (концепту), модус тіла врешті [15], суб'єкт і його обставини у зовнішньому світі [20].

Розмежування понять тіло і тілесність відбувається у сфері життєвої тягlostі. Під тілом розуміють фізичний об'єкт, який не має духовності. Коли ж говорять про тілесність – то мають на увазі одухотворене тіло, яке є результатом особистісного досвіду

(ширше – історичного розвитку спільноти). Включення людини тілесної в соціокультурний простір тягне за собою істотні наслідки для її тіла, яке перетворюється з феномену біологічного у явище соціокультурне [3]. Тіло живе власними законами і потребами. З ним можна боротися (з різною мірою успіху), можна повністю підкорити власне «Я» його бажанням, а можна, роздумуючи про природу цього «Я», вийти за межі фізичних законів, за якими живе тіло. Природне тіло мислить, воно краще за розум знає, як при-стосовуватися і виживати [18]. Розуміння того, що тіло – інструмент тимчасовий, поро-джує різне ставлення до нього, від культу до повного нехтування його потребами. Тіло належить нам, а ми належимо тілу [13].

Тілесність – це ще й здатність тіла сприймати, акумулювати і транслювати енергії, і перш за все творчу енергію слова. Старозавітний Бог, на відміну від усіх східних космогоній, творить світ з нічого (ex nihilo) і виключно силою слова, яке пізніше, у християнстві «стало тілом і оселилось між нами» (Йн. 14, 1). Культ тіла в добіблійних (чи паралельних з ними) східних уявленнях не зводився до його трактування як вмістилища (посудини) душі. Шумери вважали, що людина двоїста, її тіло складається з глини, перемішаної з кров'ю бога Кінгу, вбитого Мардуком, а душа людини – це дихання, дане Мардуком. Згідно з шумерсько-аккадськими міфами, після смерті людина йшла до країни Кур, послідовно віддаючи стражникам один із семи загадкових символів (складників?). Давні вавилонці образ людини ототожнювали зі Всесвітом (на кшталт китайського Пань-гу, чи індійського Пуруші). Таке тіло цілісне, тому воно більше за простір, який займає [11], по суті рівне межам Всесвіту, воно апокаліптичне [17], і людина аж ніяк не визна-чається обсягом свого тіла. Невмолимість смерті і неможливість набуття вічного жит-тя – центральна тема месопотамського героїчного епосу. Пошуки безсмертя вавилонцем Гільгамешем завершилися тим, що він знаходить таємницю вічного життя, але ця таєм-ниця вилезла з нього з рук. Герой втішається тим, що людина може надбати безсмертя лише в добрих справах, у славі, пам'яті нащадків [19].

Давні єгиптяни розробили своєрідну концепцію загробного існування тіла: тіло (ка) – це те, що помирає і воскресає у потойбічному світі у тому ж вигляді, який мало за життя, це архетип життя взагалі. Під час зачаття душа перебуває поза тілом, а після смерті людина відновлюється в тілі (все, що воскресає – тілесність Атум), в новій якості, бог приймає тіло, яке пройшло воскресіння, коли субстанція ба (душа) була виправдана на суді Осіріса [6]. Крім того, єгиптяни виділяли інші сутності людини – еб (серце), рен (ім'я), ах (сйайво, дух) і шуїт (тінь) [14].

Згідно з давньоіндійськими уявленнями людина складається з семи тіл різної час-тоти вібрації, різної щільності, різного ступеня матеріалізації. Це тіла: фізичне, ефірне, астральне (тіло бажань), ментальне (тіло думки), і останні три – вище людське «я», част-ка Абсолюту. Перші чотири тіла – тимчасові, які не є складовими вічної душі. В момент коли «я» покидає фізичне тіло (смерть), воно залишає за собою три інші сутності. Смерть вважається формою життя, при якій руйнація однієї матеріальної форми – початок по-будови іншої. Власне, брахманізм (а за ним і буддизм) сповідує поділ людської тілесності на Дух (Абсолют) і душу (свідомість, підсвідомість, надсвідомість). Універсальний за-кон збереження і трансформації енергії втілено у вчення про карму і реінкарнацію. При

¹ Цитування Біблії подається за українським перекладом під орудою. І. Хоменка: Святе Письмо Старого та Нового Завіту. – Рим: Verbo Divino, 1988.

цьому мета і сенс людського життя – це розвиток, духовне зростання душі. Людина пере-буває у вічності тепер і перебуватиме в ній постійно. [8].

В уявленні давніх китайців концепція єдності мікро- і макрокосмосу полягає в тому, що людський організм є частиною універсуму, сполучною ланкою триади небо-людина-земля. Частини і органи тіла описуються через категорії їнь і ян (зовнішнє відповідає суб-станції їнь, внутрішнє – ян), крім того, в людському організмі трансформується космічна енергія ци, яка є єдиним цілим з людиною. Існують окремі поняття для означення тіла як матерії, позбавленої одухотворення (ті) і як цілісного людського організму, що має тіло і душу (шень). Після смерті та частина душі, яка відповідала за фізіологію (по), поверта-ється в землю, а інша частина (хунь) – на небо. Тіло у китайців (як і в єгиптян), мало бути збереженим на час смерті, щоб душа могла ним користуватися у потойбічному світі [16].

Корпус давньоєврейських сакральних текстів ТаНаХ розробив власну концепцію тілесності. Збірка завершується історією про кінець часів – Книга пророка Даниїла презентувала в давньосхідному середовищі новий літературний жанр – жанр апокаліпсису. Апокаліпсисом (Одкровення Йоана Богослова) завершується і друга частина Біблії – Новай Завіт. Тим самим Святе Письмо однозначно наголошує на тому, що фізичний світ, людська історія – кінечні. Натомість ТаНаХ принципово акцентує, що Бог Яхве – чистий Дух, вічний і незбагнений, теофанія подається то у вигляді вітру, то у вигляді вогню, то сугестивних візій як промовлене внутрішнє слово (феномен давньоєврейського про-роцтва). Юдейство табувало будь-яке зображення Бога, наполягаючи на трансцендент-ності Творця. Але, щоб надати якостям Бога зрозумілості, Він «олюднюється» в числен-них антропоморфізмах, тобто алегорично зображується з позицій тілесності. Біблійна тілесність, починаючи з першолкодей, – результат гріхопадіння, відпадіння від Бога і занурення в матерію, власне у смерть. Із двох едемських дерев – дерева життя і дерева пізнання добра і зла – вибір людини прийшовся на останнє. Падіння в матерію зумовлює скінченність існування людського тіла у фізичному світі, матерія прагне повернутися до свого первинного стану, супутниками такого коловороту є біль і страждання людини на фізичному рівні (важка праця, народження в муках дітей, хвороби, старість, і врешті – смерть). Людина за власним вибором закрила для себе шлях до безсмертя, вийшла з площини безпосереднього спілкування з Творцем. Гріхопадіння лежить не в сексуаль-ній сфері (як це інколи спрimitізовано трактують), залежність тіла від інстинкту продо-вження роду – це наслідок гріхопадіння.

В 1 Посланні до Солунян (5, 23) апостол Павло говорить про те, ким є людина: «Сам же Бог миру нехай освятить вас цілковито, і нехай уся ваша істота – дух і душа, і тіло – буде збережена без плями на прихід Господа нашого Ісуса Христа». Текст однозначно трактує людину як таку, що має потрійну природу, і така концепція людини, безпере-чно, опирається на космогонію і антропогонію ТаНаХу. Все у Всесвіті можна розділити на три складові: час, простір і матерію. Розділивши час, отримаємо минуле, сучасне і майбутнє. Розділивши простір, отримаємо три виміри, у християн Свята Трійця – одне з фундаментальних понять догматики тощо. Сама назва юдейського Святого Письма – ТаНаХ – є також акронімом трьох його частин: Тора (Закон), Невіим (Пророки) і Ктувим (Писання).

Питання про генезу й природу людини – одне з фундаментальних, піднятих ТаНа-Хом. Книга Буття говорить, що після того, як Бог створив людину, Він наклав на неї

обмеження, ясно означивши покарання на випадок, якщо це обмеження буде порушене: «Та й дав Господь Бог чоловікові таку заповідь: «З усякого дерева в саду їстимеш; з дерева ж пізнання добра й зла не їстимеш, бо того самого дня, коли з нього скуштуєш, напевно вмреш» (Бут. 2, 16-17).

Заборона, накладена Богом на Адама, у випадку її порушення, несла за собою покарання, власне, не покарання, а наслідок вільного вибору, який був сформульований однозначно: «того самого дня ... напевно вмреш». Два моменти застереження безумовні: смерть станеться миттєво («того самого дня») і обов'язково («напевно»). В 3 розділі Буття (1-6) сюжет подає порушення заборони (власне реалізацію свободи вибору) першими людьми (Змієве «напевно не помрете!» заспокоює Єву), однак люди не помирають, більше того, живуть досить довго у своєму тілі (Бут. 5, 4-5). Виникає протиріччя: що ж дійсно відбулося в той день, коли перші люди скуштували заборонений плід? Адже текст Тори однозначно наполягає, що Бог не може схибити (Числа 23,19; Втор. 32, 4), що означає, що Адам і Єва насправді таки померли того дня. Однак оскільки вони продовжували жити у фізичних тілах, то очевидно, що в них повинна була існувати інша форма життя, втрачена в момент гріхопадіння. Таке припущення відсилає нас до моменту, яким чином було створено людину і що було її складовими, щоб зрозуміти, що саме було втрачене.

В Книзі Буття стверджується: «Тоді Господь Бог утворив чоловіка з земного пороку...» (Бут. 2, 7). Отже, тіло створене з тих же елементів, що й земля. Але далі текст продовжує: «... та вдихнув йому в ніздрі віддих життя, і чоловік став живою істотою» (на біблійному івриті – «нефеш») (Бут. 2, 7). Отже, створене із земного пороку тіло не мало життя, душу в це неживе тіло вдихнув Бог. Тобто душа – це те, що дає тілу життя, і текст далі конкретизує, де саме перебуває душа (нефеш) – життя тіла: «... в крові життя тіла... Хто б то не був, чи з синів Ізраїля, чи з приходнів, що перебувають серед вас, коли вполює якусь дичину, чи птицю, яку можна їсти, нехай вицідить кров її й засипле землею. Бо життя кожного тіла – це кров його; тим то й сказав я синам Ізраїля: Не їкте крові ні з якого тіла; а що кров то життя кожного тіла...» (Левіт 17, 11; 13-14). Життя, засноване на душі, передається з покоління до покоління через кров. Текст дає зрозуміти, що душу мають не лише люди, але й тварини (Бут. 1, 30).

Після вживання забороненого плоду у Адама залишилося живе тіло, жива душа, але він перестав бути народженим від Духа. Книга Буття говорить про те, що «... зробив Господь Бог Адамові та його жінці одягу з шкури і одягнув їх...» (Буття 3, 21). Оскільки дія все ще відбувалася в раю, то неможливо припустити, що Бог, Абсолютне Благо, умертвив тварин для надання людині одягу. Мова йдеться про те, що людина з істоти легкої, божественної, не підвладної законам фізичним (приклад якої явив Ісус Христос під час Преображення на горі Фавор і яким він з'явився після воскресіння перед апостолами), вкрилася «шкурою», перетворилася в істоту суто матеріальну, душа якої вічно прагнучиме Духа.

Всі персонажі ТаНаХу не народжені згори. Патріархи, Давид тощо були спасенні через благодать, завдяки вірі. Означення нематеріального начала людини в ТаНаХу однозначно акцентує на тому, що нефеш (душа) – не вічна субстанція: коли у тілі більше немає життя, то це і означає, що в ньому немає і душі. Отже, Адам, який прожив 930 років, хоча він і їв з дерева пізнання добра і зла, не втратив ні тіла, ні душі, однак щось повинне було вмерти для Адама того самого дня, принаймі хоча б якась одна складова.

Дослідження неминуче приводить нас до твердження «То ж сказав Бог: «Сотворімо людину на наш образ і на нашу подобу, і нехай вона панує над рибою морською, над птаством небесним, над скотиною, над усіма дикими звірами й над усіма плазунами, що повзають на землі». І створив Бог людину на свій образ; на Божий образ створив її...» (Бут. 1, 26-27). Згідно з цим уривком Бог створив людину «на свій образ», і слухно виникає питання: що саме означає таке твердження? ТаНаХ постійно наголошує, що Бог – не тіло, а дух; трансцендентність, природна відмінність Бога від фізичного світу описується в тексті саме словом «дух» («руах») (Бут. 1, 2; 6, 3; Вих.31,3). Отже, окрім тіла (башарар) і душі (нефеш), людина отримала духа (руах) [у грецькій мові ці слова мають вигляд: σῶμα (сома), ψυχή (псіхі) і πνεῦμα (пневма)]. І далі текст остаточно розмежовує походження Адама і його нащадків, які були народжені вже після гріхопадіння: «Як прожив Адам 130 років, то народився в нього син на його подобу й на його образ, і дав йому ім'я Сет» (Бут. 5, 1-3). Таким чином від Адама народився син «на його подобу й на його образ» (а не на образ Бога), маючи лише тіло й душу. І вся подальша історія ТаНаХу (історія зносин народу з Богом) – намагання відновити початкову людину, повернути занепалу людську тілесність до її первісного стану, до стану Адама цілісного. Таку місію візьме на себе християнство, яке в особі Ісуса Христа надасть кожній людині можливість спасіння через прийняття до своєї сутності третьої особи божественної Трійці через таїнство хрещення і свхаристії. Ситуація Закону, яка є наріжним каменем ТаНаХу замінюється на ситуацію Любові. Власне Ісус Христос і є надлюдиною, яка відкинула все, що прив'язує до матеріального світу. Одна зі складових людини – дух – є мертвою. І Ісус Христос однозначно говорить: «Залиши мертвим ховати своїх мертвих» (Лук. 9, 60) «Треба вам уродитися з висоти» (Йн. 3, 7), тоді як ТаНаХ все зводить лише до виконання Закону (Вих. 35, 10). Ідея народження згори повертається тільки з приходом Христа, через якого християни скинули «...стару людину з її ділами й одяглися в нову, що відновлюється до досконалого спізнання, відповідно до образу свого Творця» (Кол. 3, 9-10). ТаНаХ не розробив концепції раю, святі потрапляли після смерті в лоно Авраама.

Цілком зрозуміло, що Бог надав Адамові свого духа, щоб чоловік міг спілкуватися з ним, адже Господь не може спілкуватися з тілом і душею. Тіла і душі (п'яти органів відчуття) достатньо для осягнення фізичного світу, але не Бога. В 1 посланні до Коринтян підкреслюється: «Тілесна людина не приймає того, що від Духа Божого походить; це глупота для неї, і не може вона його зрозуміти, воно бо духом оцінюється» (2, 14).

В Біблії тілесна екзистенція героїв представлена чергою символічних жестів (обійми, поцілунок, які символізують щирість і симпатію, чи навпаки є чисто ритуальними або навіть обманними, зрадницькими, як поцілунок Юди). Тіло є носієм расового, етнічного коду, особливим чином символізує певну міру (тавро Каїна, жінка Лота, обрізання у юдеїв). ТаНаХ далекий від психологізму у його традиційному розумінні, внутрішні стани завжди проявляються через маніфестацію зовнішнього, тілесного. Та-НаХ не використовує непрямой мови для характеристики дій чи персонажів, про Бога чи біблійних героїв свідчать їхні безпосередні слова. Більше того, тілесність, оточена табу, зберігає благодать. З тілесністю немає контакту. Так виник одяг – як сховище тілесності [18]. Повсюди табуйоване торкання між чоловіком і жінкою. Це табу служило збереженню цілісності тілесності з її ресурсами благодаті. І саме жінка виступає в ТаНаХу носієм цілісності, цнотливості, чистоти крові. ТаНаХ жодним чином не засуджує тілесного боку

кохання, але обмежує його шлюбним союзом. Саме таке цілісне кохання оспівує один з найбільш ліричних текстів ТаНаХу – «Пісня над Піснями», в якому вірність чоловіка і жінки один одному і душевне єднання пов'язані з тілесною близькістю закоханих. Взагалі ТаНаХ маніфестує думку, що тілесність в її земному виявленні стає гріховною лише тоді, коли протиставляється, протистоїть Творцю: «кожне тіло занастало свою путь на землі» (Бут. 6, 12).

Давні греки зі властивим їм дуалізмом розглядали людину як єдність душі і тіла, душа належить духовному світові, а тіло – матеріальному. Юдеї вважали, що людина – матеріальна істота, оживлена Божим духом (руах), і тому стала душею живою (нефеш) (Бут. 2,7; 7,22). Нефеш (душа) – не частина людини, це і є сама людина як жива істота, це життя як таке (Вих. 21, 23; Пс. 32, 19). Нефеш в івриті часто означає просто «людина», воно застосовується для опису людських бажань (Екл. 6,2; 6,7), а також почуттів (Ос. 4,8; Пс. 35,25; Бут. 34,8; Пс. 138,14; Пр. 19,2). Нефеш – людське життя – зі смертю відходить до Бога (Бут. 35,18; 1Цар. 17, 21). Якщо нефеш означає саму людину, то можна сказати, що після її смерті вона йде до шеолу (Пс. 16, 10; 30, 4; 94, 17). Але ТаНаХ не передбачає існування в шеолі безтілесних душ (у той час як Гомер і ранні грецькі автори вірили в це), текст бачить в шеолі не душі, як греки, а тіні (рефїїм), які є ніби померклим образом людини як живої істоти. Ці тіні не різняться радикально від гомерівських душ в Аїді, і обидва ці погляди, юдейський і грецький, є різновидами того, що смерть – не кінець існування, і що повнота життя можлива лише у тілесній формі. Але в подальшому розвитку грецька і юдейська модель починають все більше різнитися. Греки почали вважати, що душа божественна і вивільнення від тіла – є благом. Душа повинна звільнитися від тіла і знайти притулок серед зірок. Юдейська думка розвивалася інакше. Поступово росте впевненість, що коли людина насолоджувалася спілкуванням з Богом у земному житті, то смерть не може зруйнувати ці відносини (Пс. 16,10-11; 49, 15).

Отже, грецький дуалізм – протистояння двох світів – видимого і невидимого, первинного і вторинного, вічного і низовинного, реального і віртуального. Людина належить двом світам завдяки тому, що складається з двох частин – тіла і душі або розуму. Бога можливо лише пізнати, якщо приборкувати тіло і звільнити свій розум і душу від тілесного рабства для сприйняття Бога (що власне й лягло в основу християнської аскези). Юдейський погляд – не дуалізм двох різних світів, а дуалізм між творінням і творцем, де людина – Боже творіння, а світ – арена Божих діянь, і Бог являє себе і розкриває себе людині у світовій історії. Людина – не гібрид, складений з двох протилежних сутностей – божественної і людської, тіла і душі. Усією своєю сутністю людина була і залишається істотою тварною, і частиною творіння. Тому відкуплення людини і відкуплення усього іншого творіння йдуть разом. Спасіння полягає у відновленні стосунків з Богом в земному житті, у центрі старозавітного розуміння є живий Бог, який супроводжує людину, встановлює з нею відносини. Якщо для грека пізнання Бога полягало у втечі від світу і від історії, то юдей вважав, що Бога можна пізнати тому, що Він входить в нашу історію і взаємодіє з людиною у часі і просторі. Детальне порівняння давньоєврейської і давньогрецької тілесності може бути в подальшому предметом окремого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Быховская И.М. Телесность как социокультурный феномен // Культурология. XX век: словарь / И.М. Быховская – СПб: Университетская книга, 1997. – С. 250-251.
2. Быховская И.М. Homo somaticos: аксиология человеческого тела / И.М. Быховская – М.: URSS, 2000. – 208 с.
3. Вернадский В.В. Несколько слов о ноосфере // Научная мысль как планетное явление / В.В. Вернадский – М., 1991. – С. 235-243.
4. Гомілко О.Є. Феномен тілесності: дис... д-ра філос. наук: / НАН України: Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди / О.Є. Гомілко – К., 2007. – 420 с.
5. Денисов С.Ф. Библиейские и философские стратегемы спасения: антропологические этюды / С.Ф. Денисов – Омск: Изд-во ОмГПУ, 2004. – 215 с.
6. Египетская книга мёртвых / Египетская книга мёртвых – Харків, 2013. – 288 с.
7. Зиновьев А.А. Глобальный человек / А.А. Зиновьев – М.: Эксмо, 2006. – 448 с.
8. Иванов Ю.М. Человек и его душа. Жизнь в физическом теле и астральном мире / Ю.М. Иванов – М.: Ариадна, Лесинвест, ЛТД, 1991. – 139 с.
9. Муха О. Я. Тело, плоть, телесность: к методологии определения понятий // Вестник ВолГУ. Серия 9. Выпуск 8 / О.Я. Муха – Волгоград, 2010. – С. 12-20.
10. Муха О. Я. Трансформація людської тілесності у XXI сторіччі: на шляху до тіла майбутнього // Соціогуманітарні проблеми людини / О.Я. Муха – К., 2010. – С. 60-68.
11. Нанси Ж.-Л. Corpus / Ж.-Л. Нанси – М.: Ad Marginem 1999. – 255 с.
12. Ніцше Ф. Так мовив Заратустра // Повне зібрання творів. Т. 4 / Ф. Ніцше– Львів, 2010.
13. Подорога В.А. Феноменология тела. Введение в философскую антропологию / В.А. Подорога – М.: Ad Marginem , 1995. – 341 с.
14. Рак И. В. Легенды и мифы Древнего Египта / И.В. Рак – СПб: Нева, 1997. – 192 с.
15. Розин В.М. Как можно помыслить тело человека или на пороге антропологической революции / В.М. Розин // <http://www.antropolog.ru/doc/persons/rozin/rozin8>
16. Рубец М.В. Восприятие тела в китайской традиции // Телесность как эпистемологический феномен / М.В. Рубец – М., 2009. – С. 147-161.
17. Чеснов Я.В. Телесность человека: философско-антропологическое понимание / Я.В. Чеснов – М.: ИФ РАН, 2007. – 213 с.
18. Чеснов Я.В. Тело в облачении одежд // Лекции по исторической этнологии / Я.В. Чеснов – М., 1998. – С. 209-233.
19. Bertman S. Handbook to life in Ancient Mesopotamia / S. Bertman – N.-Y., 2003. – 396 p.
20. Husserl E. Collected Works. Vol.3 / E. Husserl – Dorderecht, 1989.

Луцюк Н.В., канд. філол. наук, доцент

Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

ТЕЛЕСНОСТЬ ТАНАХА В КОНТЕКСТЕ ДРЕВНЕВОСТОЧНЫХ МИФИЧЕСКИХ ВОЗЗРЕНИЙ

В статье исследуется понятие человеческой телесности в древнееврейской литературной традиции с точки зрения монотеистической картины мира. Анализируются сакральные тексты ТаНаХа (по христианскому вероучению – Ветхого

Завета) – иудейского священного писания и их интерпретация в христианском Новом Завете. Рассматриваются исходные положения и особенности библейской космогонии и антропологии на фоне древневосточной мифической картины мира. Дается сравнительный анализ ветхозаветной и древнегреческой концепций субстанциональной сущности человека, на которых базируется современное понимание телесности в рамках западного культурного пространства.

Ключевые слова: телесность, тело, дух, душа, космогония, антропология, Древний Восток, древнееврейская литература, ТаНаХ (Ветхий Завет), Новый Завет.

Lutsiuk M.V., Ph.D (Linguistics), docent

B. Grynchenko university, Kyiv

THE NOTION OF THE CORPORAL IN TANAKH IN THE CONTEXT OF THE MYTHICAL ANCIENT EASTERN BELIEFS

The article investigates the notion of human corporeality in the Old Jewish literary tradition from the point of view of the monotheistic picture of the world. Specific texts of Tanakh (the Old Testament, according to the Christian creed), the Jewish Scripture, and their interpretation in the Christian New Testament are analyzed. The basic principles and peculiarities of Biblical cosmogony and anthropogony against the background of the ancient Near Eastern mythic picture of the world are viewed. The article provides a comparative analysis of the conception of the substantial human essence of the Old Testament and Ancient Greece, upon which the modern understanding of corporeality within the framework of the Western cultural space is based.

Key words: corporeality, body, soul, spirit, cosmogony, anthropogony, ancient Near East, old Jewish literature, Tanakh (Old Testament), New Testament.

УДК 821.10.01

Алиева Хураман

НАНА, Институт востоковедения имени З.М. Буньятова, Баку

НАУЧНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ АИДЫ ИМАНГУЛИЕВОЙ СКВОЗЬ ПРИЗМУ СОВРЕМЕННОГО ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

В статье приводятся воспоминания известных русских востоковедов – арабистов об Аиде Имангулиевой – выдающемся азербайджанском ученом-востоковеде, по праву считающемся новатором в фундаментальном изучении творчества писателей «сиро-американской школы». Идеи и концепции А.Н. Имангулиевой, отражённые в её фундаментальных монографиях, посвященных изучению творчества представителей «сиро-американской школы», представляют большой научный интерес не только для арабистов, но и литературоведов вообще.

Ключевые слова: арабская литература, востоковедение, сиро-американская школа, русские востоковеды

© Алиева Хураман, 2017

ФІЛОСОФІЯ МОВИ І КУЛЬТУРИ

<i>Кобелянська О.І.</i> РЕЛІГІЙНИЙ ЧИННИК У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЯПОНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕНТАЛІТЕТУ	5
<i>Медина Карахан</i> РОЛЬ АХМЕДА АГАОГЛУ В ФОРМИРОВАНИИ ОБЩЕСТВЕННОГО МНЕНИЯ В ТУРЦИИ	16
<i>Михайлова О.Г.</i> ЛОКАЛІЗАЦІЯ РІЗНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КУЛЬТУР У МОВНІЙ ОСОБИСТОСТІ	23
<i>Переломова О.С.</i> РИТОРИЧЕСКАЯ ЛИЧНОСТЬ В КОМУНІКАТИВНОМ ПРОСТРАНСТВЕ	36
<i>Рахуба Т.Н.</i> РЕЛИГИЯ В ДУХОВНЫХ ИСКАНИЯХ ЛЬВА ТОЛСТОГО	37
<i>Луцюк М. В.</i> БІБЛІЙНА ТІЛЕСНІСТЬ В КОНСТЕКСТІ ДАВНЬОСХІДНИХ МІФІЧНИХ УЯВЛЕНЬ	41
<i>Алиева Хураман</i> НАУЧНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ АИДЫ ИМАНГУЛИЕВОЙ СКВОЗЬ ПРИЗМУ СОВРЕМЕННОГО ВОСТОКОВЕДЕНИЯ	50
<i>Нифталиев Бахруз</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ФАКТОВ В ІНФОРМАЦІОННИХ ПРОГРАММАХ	57
<i>Халилова Т., Юсифова Н.</i> КУЛЬТУРА ЧТЕНИЯ И КУЛЬТУРА РЕЧИ	63
<i>Шукрюрова Айсель Исфандияр кызы</i> АНАЛИЗ ФРЕЙМА «АЗЕРБАЙДЖАН – СТРАНА/ТЕРРИТОРИЯ» В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ (НА ОСНОВЕ МАТЕРИАЛОВ ГАЗЕТЫ «THE WASHINGTON TIMES», США)	71
<i>Курченко Л.М.</i> ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИЧНОСТІ У СВІТЛІ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	78
<i>Сацюк О. В.</i> ВПЛИВ АНТИЧНОЇ РИТОРИЧНОЇ НАУКИ НА СУЧАСНІ ПРОМОВИ РУМУНСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ДІЯЧІВ	86
<i>Ткачук Р.Ф.</i> ПОЛЕМІКА ІЛЛІ МОРОХОВСЬКОГО ІЗ МЕЛЕТІЄМ СМОТРИЦЬКИМ: РОЗБІР ВІДМІННОСТЕЙ СХІДНОЇ І ЗАХІДНОЇ ЦЕРКОВ У ТВОРІ «PAREGORIA ALBO UTULENIE USZCZYPLIWEGO LAMENTU MNIEMANEY CERKWIE SWIĘTEY WSCHODNIEY ZMYŚLONEGO THEOPHILA ORTOLOGA»	90

ПСИХОЛОГІЯ МОВИ І КУЛЬТУРИ

<i>Семененко Л.Л.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ КАТЕГОРИЗАЦІЇ	98
<i>Фараджев Анар Тофиг оглу</i> ВЛИЯНИЕ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ФАКТОРОВ НА ЯЗЫК	130
<i>Шкіцька І. Ю.</i> ВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ НЕГАТИВНИХ РЕАКЦІЙ НА МАНІПУЛЯТИВНУ ТАКТИКУ ПІДВИЩЕННЯ ЗНАЧИМОСТІ СПІВРОЗМОВНИКА	110

МОВА СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

<i>Гаджиева Лала Азер кызы</i> ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОГО МУГАМОВЕДЕНИЯ В XX ВЕКЕ	118
<i>Мамедова Лейла Камран кызы</i> ХАРАКТЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ИМЕН ПЕРСОНАЖЕЙ ТЕАТРА М. Ф. АХУНДЗАДЕ	124
<i>Шума Л.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ АВТОСТЕРЕОТИПУ УКРАЇНЦЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ	132

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

<i>Шевченко Л.И.</i> АВТОРСКАЯ ПОЗИЦИЯ В READY-MADE КНИГЕ ЛЮДМИЛЫ УЛИЦКОЙ «ДЕТСТВО 45-53: А ЗАВТРА БУДЕТ СЧАСТЬЕ»	139
<i>Пярвин Байрамова</i> ОБ ИССЛЕДОВАНИИ НЕВЕРБАЛЬНОЙ КОММУНИКАЦИИ	145
<i>Aliyeva Elmira Eyyubk</i> THE STUDY OF DISCOURSE	153
<i>Абдуллаева Хадиджа</i> ИССЛЕДОВАНИЕ МЕЖЪЯЗЫКОВОЙ ЭКВИВАЛЕНТНОСТИ ТЕРМИНОВ ИНФОРМАТИКИ ФРАНЦУЗСКОГО И РУССКОГО ЯЗЫКОВ НА УРОВНЕ МАТЕРИАЛЬНОГО ЭКСПОНЕНТА	159
<i>Грицаєнко Л.М.</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМА ЯК СЕМА МОВИ І КУЛЬТУРИ: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ РИТОРИКИ	166
<i>Чернышова А.М.</i> СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЯЗЫКОВЫХ ЕДИНИЦ СО ЗНАЧЕНИЕМ ВИЗУАЛЬНОГО КОНТАКТА В БЕЛОРУССКОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ПРОЗЕ	174

<i>Ахмедова С.</i> ПОЭТИЧНОСТЬ РЕЧЕЙ ГЕЙДАРА АЛИЕВА	178
<i>Драган О.А.</i> ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТЬ АВТОБИОГРАФИЧЕСКИХ КНИГ Л. МАРТЫНОВА	184
<i>Дмитриева Т. А., Ельцова С. С.</i> УСТНЫЙ ТЕКСТ КАК СИСТЕМНО-СТРУКТУРНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ	192
<i>Пригодій О.С.</i> ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ «ПРИСТРАСТЬ» В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ РОМАНІВ «ГРОЗОВИЙ ПЕРЕВАЛ» ЕМІЛІ БРОНТЕ ТА «ДЖЕЙН ЕЙР» ШАРЛОТТИ БРОНТЕ	196
<i>Кастрица Е.А., Портнова-Шаховская А.В.</i> ДЕТСКИЙ ФОЛЬКЛОР ГОМЕЛЬЩИНЫ: ЛЕКСИКО-ГРАММАТИЧЕСКИЙ КОММЕНТАРИЙ К ТЕКСТАМ	
201 <i>Ермакова Е.</i> ЯЗЫКОВОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ В ПРОЦЕССЕ КОММУНИКАЦИИ	207 <i>Севиндж</i>
<i>Шакир кызы Шукюрлю</i> СРЕДСТВА ВЫРАЖЕНИЯ КОНЦЕПТА «ПЛОХО» В АНГЛИЙСКОМ И АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ЯЗЫКАХ	210 <i>Науменко</i>
<i>Л.О.</i> КОНЦЕПТ «ПРИРОДА» НА МАТЕРІАЛІ МОВИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ МАЛОЇ ПРОЗИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ПОЧАТКУ ХХ СТ.	
217 <i>Ярмак В. І.</i> ОСНОВНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕТЕРИТАЛЬНИХ ФОРМ ДІЄСЛОВА В СЕРБСЬКІЙ МОВІ	223

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

<i>Хо Сун Чхоль</i> ЯЗЫК КАК СИМВОЛ НАЦИОНАЛЬНОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ	
232 <i>Бабаева Джамия</i> К ВОПРОСУ О СОЗДАНИИ ОБЩЕГО ЯЗЫКА ОБЩЕНИЯ В ТЮРКОЯЗЫЧНОМ МИРЕ	234
<i>Полуян Е.Н.</i> ОБРЯДОВЫЕ ДЕЙСТВИЯ ПРАЗДНИКА ТРОИЦЫ НА ГОМЕЛЬЩИНЕ	239
<i>Новак В.С.</i> ТРАДИЦИИ КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВОГО ФОЛЬКЛОРА СВЕТЛОГОРСКОГО РАЙОНА ГОМЕЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ	242
<i>Вергеенко С.А.</i> ВОДА ЖИВАЯ И МЕРТВАЯ В НАРОДНО-МИФОЛОГИЧЕСКОЙ КАРТИНЕ МИРА	247
<i>Глузд В. И.</i> РОДИЛЬНАЯ ОБРЯДНОСТЬ ЖЛОБИНЩИНЫ	251

<i>Решенок А.</i> МЕСТНАЯ СПЕЦИФИКА РОДИЛЬНО-КРЕСТИЛЬНОЙ ОБРЯДНОСТИ ГОМЕЛЬСКОГО ПОЛЕСЬЯ (НА МАТЕРИАЛЕ ФОЛЬКЛОРА ЖИТКОВИЧСКОГО РАЙОНА)	255
<i>Лисенко О.А.</i> НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У РЕСПУБЛІЦІ ІРЛАНДІЯ	258

НАЦІОНАЛЬНІ МОВИ І КУЛЬТУРИ

<i>Пономаренко В.П.</i> ЕТНОФОЛІЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТА ІНШИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВАХ: ЛІНГВІСТИЧНІ Й ЕТНОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ	263
<i>Станкевич А.</i> СВАДЕБНО-ОБРЯДОВАЯ ЛЕКСИКА ГОМЕЛЬЩИНЫ: ТИПЫ СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКОЙ МОТИВАЦИИ	270
<i>Горголюк Н.Г.</i> АНТРОПОЦЕНТРИЧНИЙ РЕЛЬСФ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СИНТАКСИСУ	275
<i>Величко Н.</i> ЗАЙМЕННИКОВІ ЗАСОБИ ЗВЕРТАННЯ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ДИНАМІКИ МОВНОГО РОЗВИТКУ	283
<i>Мудринич С.Ю.</i> СИНТАКСИЧНІ ОЗНАКИ СЛІВ КАТЕГОРІЇ СТАНУ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	289
<i>Зеленська О.П.</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТЕРМІНОЛОГІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В УКРАЇНСЬКІЙ І АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	297
<i>Yusibova V.</i> SYNTACTIC - SEMANTIC AND FUNCTIONAL FEATURES OF THE SUBSTANTIVIZED PRESENT PARTICIPLE IN FRENCH AND AZERBAIJANI LANGUAGES	304
<i>Гурбанов Ровшан Юсиф оглы</i> ПРИЛОЖЕНИЯ, ГРАММАТИЧЕСКИЕ СОЮЗЫ, ЧАСТИЦЫ В НАРЕЧИЯХ МАСАЛЛИНСКОГО РАЙОНА АЗЕРБАЙДЖАНСКОГО ЯЗЫКА	313
<i>Гусейнова Джахане Мурсал кызы</i> ФУНКЦИОНАЛЬНО- СЕМАНТИЧЕСКАЯ ТРАНСПОЗИЦИЯ НА УРОВНЕ ПРОСТОГО ПРЕДЛОЖЕНИЯ	319
<i>Кямаля Керимова</i> ИСТОРИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ ФОРМЫ ПАССИВА ВО ФРАНЦУЗСКОМ И АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ЯЗЫКАХ	328
<i>Мамедова Рена Мамед кызы</i> ПРИНЦИП ЭКОНОМИИ В СИНТАКСИСЕ АЗЕРБАЙДЖАНСКОГО ЯЗЫКА	337

<i>Семенко С.М.</i> ТЕРИТОРІАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ І ТИПОЛОГІЧНІ РИСИ ДІАЛЕКТІВ ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЯПОНІЇ, ОСТРОВІВ КЮШЮ ТА РЮКЮ	344
<i>Севім С.</i> ПОГЛЯД НА АД'ЕКТИВНІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ У ВІРШАХ ЗАСНОВНИКА СУЧАСНОЇ УРУМСЬКОЇ ПОЕЗІЇ ВАЛЕРІЯ КЮРА	355
<i>Курбанова И.</i> ПРОЯВЛЕНИЕ ПАРЦЕЛЛЯЦИИ В ТЕКСТАХ ЭССЕ	364
<i>Гаджиева Наргиз Муса кызы</i> СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ЗВУКОВЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В СЛОВАХ (НА МАТЕРИАЛЕ АЗЕРБАЙДЖАНСКОГО ЯЗЫКА)	370
<i>Сеидова Наргиз Рамиз гызы</i> ВЕЩЕСТВЕННЫЕ И КОЛИЧЕСТВЕННЫЕ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ В СЕМАТИЧЕСКОМ КОНТЕКСТЕ	379
<i>Домнич О.В.</i> СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ АВТОХТОННЫХ ЗАИМСТВОВАНИЙ В НАЦИОНАЛЬНОМ АМЕРИКАНСКОМ ВАРИАНТЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	388
<i>Ярмолінська М. В.</i> КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЕВФОНІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ	393

МОВА І ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

<i>Апалат Г.П.</i> КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ РЕСПОНДЕНТА В ІНТЕРВ'Ю ДОНАЛЬДА ТРАМПА ДЛЯ «НЬЮ ЙОРК ТАЙМС»	400
<i>Серебрянська І. М.</i> ЕКСПЛІКАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ВИКЛАДАЧ» У ТЕКСТАХ МОЛОДІЖНОГО ЖУРНАЛУ «Я СТУДЕНТ»	405
<i>Любчук Н.В.</i> УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ В НІМЕЦЬКОМОВНИХ ЗМІ	413
<i>Дорофєєва О.С.</i> РОЛЬ КОНЦЕПТУ «WE» У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА (НА МАТЕРІАЛІ ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВ Д. ТРАМПА І Б. ОБАМИ)	419
<i>Пашинська Л. М.</i> МОДИФІКАЦІЇ СТІЙКИХ СПОЛУЧЕНЬ СЛІВ У ЗАГОЛОВКАХ МАС-МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ	425
<i>Зайцева О.М.</i> ВАРІАНТНІСТЬ АКЦЕНТУАЦІЙНИХ НОРМ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ТЕЛЕМОВЛЕННІ	431
<i>Сацюк О. В.</i> ВПЛИВ АНТИЧНОЇ РИТОРИЧНОЇ НАУКИ НА СУЧАСНІ ПРОМОВИ РУМУНСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ДІЯЧІВ	436

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

<i>Волченко О.М.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ ФОРЕНІЗАЦІЇ ТА ДОМЕСТИКАЦІЇ В ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ	441
<i>Циган Л.В.</i> ПРОБЛЕМА КЛАСИФІКАЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПОМИЛОК У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ	446
<i>Данкевич Т.М.</i> ПЕРЕКЛАД ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	450

Наукове видання

«**МОВА І КУЛЬТУРА**»

Випуск 19

Том II (184)

Редактор: *О.Г. Бураго*

Макет і комп'ютерне верстування: *О.Л. Мумінова*

Підписано до друку 13.16.2017 р.

Формат 60 x 84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура «Тип Таймс».

Обл.-вид. арк. 34,25. Ум.-друк. арк. 26,97. Наклад 300 прим. Зам. № 1486-4.

Видавничий дім Дмитра Бураго

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 2212 від 13.06.2005 р.

Тел./факс: (044) 227-38-22, 227-38-48; e-mail: conf@burago.com.ua

www.burago.com.ua

Адреса для листування: 04080, м. Київ-80, а/с 41

